

Kmečka trgovina

Izgledi za izvoz lesa v Nemčijo

Sklenjen je bil sporazum o določitvi cen med Nemčijo in Jugoslavijo. Pri sortimentih, za katere je zaključen sporazum, se pri pogoju, da se drži določena cena, porablja pogodbeni carina, ki je zmanjšala dosedanje postavke od 2.50 na 1.50 marke za meterski stot.

Za rezan les slovenskega in hrvaškega izvora veljajo naslednje cene: jelka-smreka, 3-6 m dolga, 10 cm širine in več, 1. a) paralelno obrobljena 33-35 mark, b) konično obrobljena 30-32 RM za kubični meter franko vagon suhozemska jugoslovanska postaja, prosto za izvoz; 2. a) paralelno obrobljena 34-36 RM, b) konično obrobljena 31-33 RM za kubični meter fob severno-jadransko pristanišče prosto za izvoz.

Carinske olajšave se priznajo samo za one za ključke, za katere pridejo prošnje za dodelitev deviznega dovoljenja na »Überwachungstelle für Holz« v času od 1. februarja do 31. maja 1938. Pravica na uvoz po znižani carini je odvisna od predložitve potrdila odpremi carinarnici, katero izdaja »Hauptgeschäftsstelle der Marktvereingung der deutschen Forst- und Holzwirtschaft«. Razdelitev potrdil je treba zahtevati istočasno s prijavo o nakupu. Za prošnjo je predpisana poraba posebnih formularjev. Važna novost je tudi, da morajo nemški uvozniki takoj po neposredno predloženi devizni prošnji obvestiti jugoslovanskega izvoznika. Ravno tako morajo tudi obvestiti o odobritvi ali odbitju prošnje jugoslovanskega izvoznika.

Vino

Kakor se sliši, je trgovina z vinom nekoliko v zastoji, kar je povzročil novi pravilnik o vinski trošarini. Kupci namreč ne morejo več kupovati na zalogo, pa bo ta zastoj trajal toliko časa, dokler zaloge ne bodo izčrpane. Ker pa zaloge itak niso velike, ne bo treba dolgo na to čakati. Poleg tega pa je itak v teku akcija, da se dovoli odplačevanje trošarine v obrokih in ne naenkrat, tako da bo mogoče nakupovati zopet na zalogo. Cene so še vedno čvrste in stalne. Navadna vina držijo vinogradniki po 5-6 din, boljše sortna vina pa po 6-7-8 din. Tudi na Bizeljskem bo cena približno ista. Ker je tam vina že zelo malo. Vinogradi so dosedaj dobro prezimili ter je trta zelo zdrava. Ker nam napovedujejo suho pomlad in poletje, je upati, da bomo imeli letos dobro vinsko letino.

Živina

Na zadnjih sejmih se je opazilo, da so cene nekoliko nazadovale.

Maribor. Debeli voli 4.60-5.50, poldebeli 3.80 do 4.60, plemenski 3.25-4.50, bikli za klanje 3.50 do 4.75, debele klavne krave 4-4.80, plemenske 3.30-4, klobasariče 2.25-3.30, molzne 3.10-4, breje 3-4, mlada živina 4.25-5.25, teleta 5 do 6.50 din 1 kg žive teže.

Ljubljana. Voli 3.75-5.75, krave 2.25-5.25, teleta 7-8 din. Konji 400-3500 din komad.

Ptuj. Voli 5, 4.50, 4 din, telice 5, 4.50, 4 din, krave 4.50, 3, 2.50, teleta 6.50 din.

Kranj. Voli 6.25, 5.50, 5 din, telice 5.50, 5 in 4.75 din, krave 5, 4.75 in 4.50 din, teleta 7 din.

Ljutomer. Voli 5 in 4 din, telice 5, 4.50 in 3.50, krave 4, 3.75 in 2.50 din, teleta 5.50 in 4.50 din.

Kočevje. Voli 6, 5 in 4.50 din, telice 6, 5 in 4.50 din, krave 5, 4 in 2 din, teleta 8 in 6.50 din.

Kalobje. Voli 5.50, krave 4.50, telice 5, teleta 5.50 din.

Vojnik. Voli 4-5, krave 3.50-4 din, teleta 5 do 5.50 din.

Smarski okraj. Voli 5-5.50, 4-5, 3-4 din, telice 4.50-5.25, 4-4.50, 3-3.50, krave 3.50-5, 3-3.50, 2.50-3 din, teleta 5 in 4 din.

Lendava. Telice 4, 3.50 in 3 din, krave 1, 1.75 in 1.50, teleta 6 in 5 din.

Novo mesto. Klavna živina po 3-4 din, plemenska in dobro rejena vola največ do 5 din.

Svinje

Tudi v trgovini s svinjami se opaža rahlo nazadovanje cen. Na mariborskem svinjskem sejmu so se prodajali 5-6 tednov stari prašički po 85-105 din, 7-9 tednov 110-120 din, 3-4 mesece 145-170 din, 5-7 mesecev 240-340 din, 8-10 mesecev 410-425 din, eno leto stari 710 do 790 din; 1 kg žive teže 5.50-7.75 din, 1 kg mrtve teže 8.50-11.25 din. — V Ptuj so bili špeharji po 7-8 din, pršutarji 6-6.75 din. — V Kranju so se prodajali hrvaški prašički špeharji po 10.25 din, domači pršutarji po 7.50 din. — Na

sejmu v Novem mestu je bil zaznamovan padec cen od 10-20 din pri glavi ter 0.50-1 din pri 1 kg žive teže. Pršutarji so se prodajali po 5.50, pitani prašički po 6-7-8 din. — V Ljubljani so bili špeharji po 9 din, pršutarji pa 7.50 din, v Soboti špeharji po 8-9 din, pršutarji po 7-8.

Dunajski prašičji sejem. Prignanih je bilo 6433 pršutarjev in 4046 špeharjev, skupno 10.472 glav, od tega iz Avstrije 3468, iz inozemstva 7011. V začetku je bil sejem miren, nato je postal živahnejši. Cene pršutarjev so popustile za dva groša, težkih poljskih prašičev za 1-2 groša, cene špeharjev pa so narasle za 1-2 groša zaradi slabe ponudbe. Posebno so bile čvrste cene prvovrstnih špeharjev. Cene so bile naslednje: prima špeharji 1.61-1.62, srednjetežki 1.54-1.60, stari 1.40 do 1.46, kmečki 1.50-1.62, križani 1.58-1.60, pršutarji 1.30-1.60 šil. za 1 kg žive teže.

Kože in volna

Goveje sirove kože se prodajajo po 9-12 din, telečje kože po 11-14 din, svinjske sirove kože

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Verjanje obresti brez prejšnjega dogovora. V. R. D. Leta 1936 ste si izposodili 800 din, niste se pogodili na nikakršne obresti in vprašate, ali ste dolžni na zahtevo posojilodajalca obresti plačati ali ne. — Niste jasno pisali, ali ste se dogovorili, da naj bo posojilo brezobrestno, ali pa morda le o obrestih ničesar govorili niste. V obeh primerih vam za tisti čas, dokler bi naj posojilo po dogovoru trajalo, ni treba plačati nikakih obresti. Ako je bilo določeno, kdaj imate posojilo vrniti, tedaj morate od takrat naprej plačati zakonite obresti iz naslova zamude, in sicer 5%, pa čeprav bi se bila dogovorila brezobrestnost. Ako se ni določilo, kdaj morate posojilo vrniti, tedaj vam dotlej, dokler vas upnica ne terja na vrnitev, ni treba plačati obresti, po opominu pa 5%.

Pridrzanje tujega otroka proti volji njegove nezakonske matere. R. Romih pri Sv. R. Nezakonska mati je grožila vreči svojega otroka v vodo, ker ga ni mogla imeti pri sebi (šola je pri tujih ljudeh) in ga tudi nezakonski oče ni hotel vzeti k sebi. Iz usmiljenja ste otroka vi sprejeli v oskrbo. Par mesecev vam je nezakonska mati plačevala malo odškodnino, zadnje leto pa nič. Sedaj hoče vzeti otroka zopet k sebi, čeprav je brez sredstev, vi bi pa radi otroka imeli za svojega. Vprašate, ali smete otroka pridržati ali ne. — Po zakonu ima nezakonska mati prvenstveno dolžnost in pravico oskrbovati, odnosno vzgajati otroka. Ona odloča, ali hoče vzgojo voditi sama ali pa jo oskrbeti po drugih osebah. Materina vzgoja pa ni stvar svobodnega preudarka, marveč stoji pod nadzorstvom varuha in čeprav je mati sama varuhinja, pod višjim nadzorstvom varstvenega sodišča. Sodišče zlasti poseže vmes, ako mati svoje dolžnosti zanemarja ali krši, ter odredi potrebne ukrepe in jih tudi izvede. Merodajna pri zadevnih okrepkih je dobrobit otroka. Potemtakem ima mati vsekar pravico zahtevati izročitev otroka od vas, vi pa opozorite varuha ali varstveno sodišče na dejanski položaj ter predlagajte, da se otroka prepusti vam v oskrbo in vzgojo.

Pogoji za posvojitev. Isti. Reje omenjenega dečka ne morete kar tako sprejeti za svojega, odnosno ga posvojiti, marveč morajo biti izpolnjeni sledeči pogoji: Posvojitelj ne sme imeti lastnih zakonskih otrok, star mora biti najmanj 40 let, posvojenec pa mora biti najmanj 18 let mlajši nego posvojitelj. Kdor je poročen, zamore kakšnega otroka posvojiti le v soglasju s svojim zakonskim drugom, razen ako je zakon ločen ali zakonski drug za umobolnega proglašen ali neznanega bivališča. Ako je posvojenec otrok maloleten, je potrebno za posvojitev dovoljenje zakonskega očeta ali nezakonske matere, varuha in sodišča. Pogodbo o posvojitvi je treba napraviti v obliki notarskega zapisa ali jo dati overiti po sodišču ali javnem notarju ter jo predložiti v potrditev političnemu oblastvu ter sodišču. — Kot rejenca pa morete otroka sprejeti brez kakršnihkoli pogojev.

Všetjetje preveč plačanih obresti. M. J. v B. Ako pravite, da dolg ni pod zaščito, potem določba o višini obresti in všetjetju preveč plačanih

pa po 8-11 din za 1 kg. — Neoprana volna se je prodajala na sejmu v Kranju po 10 din, oprana pa po 22-25 din.

Mariborski trg

Na mariborski trg 12. februarja so pripeljali 129 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso so prodajali po 11-13 din, slanina 14-15 din. — Kmetje so pripeljali štiri voze sena 40-45, en voz otave 40, 12 voz krompirja 0.75-1.50, 24 vreč čebule po 3-4 din. Česen 5-8, zelje 1-4, kislje zelje 5, kislja repa 2, karfiola 1 kg 8-10, hren 7-8, dalmatinska solata 1 kg 10 din, radič 1 kg 10-12 din. — Jabolka 3-5 din, suhe slive 10-14, celi orehi 6, luščeni 20 din. Na trgu je bilo osem vreč pšenice po 1.75-2 din, sedem rži 1.50-1.75, devet ječmena 1.50, 14 koruze 1-1.50 din, devet ovsa 0.75-1.25, osem prosa 1.50 do 1.75, osem ajde 1-1.25, šest prosenovega pšena 3.50-4, pet ajdovega pšena 4.50-5 in 16 fižola 1.50-2.50. — Mleko 1.50-2 din, smetana 10, sirovo maslo 24, čajno maslo 28-32, domači sir 8-10, jajca 0.50-0.75 din. Prinesli so 296 kokoši po 20-25 din, 530 piščancev 20-60 din, štiri gosi 40-45, deset puranov 40-65, 17 domačih zajcev 10-25 din.

obresti sploh ne velja za ta dolg. Ako pa je dolg zaščiten, potem se presežek obresti, v kolikor ste jih za čas od 23. novembra 1933 do 26. septembra 1936 plačali več kot 1%, všete v prvi obrok.

Prisvajanje mejne zemlje in sekane ob meji. Ureditev meje. M. T. B. Kupili ste pred desetimi leti gozd ter ga mirno uživali v tistih mejah, kakor jih je prodajalec že 25 let. Mejaš se ni dolezel nikoli pritožiti, sedaj pa je posekal nekaj drevov ob meji na Vašem svetu in si lasti tudi nekaj Vaše zemlje. Ob meji ni nobenih mejnikov. Vprašate, kaj naj storite, da se zadeva mirnim potom uredi. — Poskusite predvsem urediti mejo ter postaviti izposodno sporazumno mejnike. Pri tem ne potrebujete sodelovanja nobene oblasti. Ako mejaš ne bi pristal na mirno izvensedno ureditev meje, boste pač morali predlagati ureditev meje po sodišču. Ako prometna vrednost mejnega prostora ne presega 500 din in boste dokazali Vašo močnejšo pravico (prilosestvanje), bo sodnik določil mejo, kakor ste jo prilosestvovali, in sicer dokončno v nespornem postopku, pri čemer je dopusten le rekurz na okrožno sodišče. Kdor si v tem postopku najame zastopnika, ga mora sam plačati. V ostalem trpe stroške postopka (sodne komisije, event. geometra) stranke po meri svojih meja. Če je bil postopek povzročen s motenjem mirne posesti (kot v Vašem primeru), sme sodišče izreči, naj trpi stroške postopka docela ali deloma stranka, ki je spor povzročila (Vaš mejaš). — Ako se močnejša pravica ne da dokazati, ugotovi sodišče, da je po zadnji mirni posesti. Če se tudi ta posest ne da ugotoviti, se sporni mejni prostor razdeli po pravični oceni sodišča. — Ako je mejni prostor vreden več kot 500 din, je vsaki stranki na prosto dano, da najkasneje v treh mesecih od dne pravomočnosti odločbe, izdane v nespornem postopku o ureditvi meja, uveljavi svojo močnejšo pravico s pravdo.

Zakonca naj bosta »dediča drug za drugim«. B. A. v Z. V ženitnem pismu sta zakonca določila, naj bosta dediča »drug za drugim«. Pravite, da sta takrat zakonca posedovala le neko malo posestvo, pozneje pa je mož pridobil neko veleposestvo in mnogo denarja, pa je tudi vse to pripadlo ženi, kar se vam ne zdi prav. — Zakonca sta očividno sklenila dedno pogodbo. Z dedno pogodbo zamoreta zakonca drug drugemu obljubiti bodočo zapuščino ali del zapuščine. V bodočo zapuščino spada vse, kar zapustnik pozneje pridobi in ob svoji smrti še ima v lasti in ne le to, kar je imel premoženja ob času sklepanja ženitnega pisma, odnosno dedne pogodbe. Na drugi strani pa bi smel vsak zakonec za časa življenja svobodno razpolagati s svojo imovino, jo eventuelno prodati, tako, da bi ob smrti enega drugi ne imel kaj podedovati. — Nujnega deleža svojim otrokom zakonca z navedeno pogodbo ne moreta kratiti, pač pa presežek do zakonitega. Ako je v zapuščinskem postopanju sodni komisar izjavil, da mora vdova prevzeti celo zapuščino, je najbrž to odredil zapustnik s kako poslednjevoljno izjavo. Ne glede na to pa bi dedič, ako je v zapuščinskem postopanju s prevzemom zapuščine po vdovi soglašal, sedaj ne mogel proti temu ničesar več ukreniti.

Tovorni avto — poraba bencina. F. Dolenc pri Sv. L. Tovorni avtomobili imajo navadno preko 100 konjskih sil do 150. Bencina porabijo 60 do 100 litrov na 100 km, nafte pa četrtino manj. Cena nafte je 3.30 din, bencina pa 6.30 din za liter. Odgovori na ostala Vaša vprašanja sledijo pod drugimi rubrikami.

Anemija. F. Majcen v G. Vprašate, kaj je to anemija, dali je to bolezen in kako se zdravi. — Ta tujka pomeni slabokrvnost. Izjemoma Vam damo kratek zdravstveni nasvet. Ker je slabokrvnost posledica kvarnih zunanjih vplivov, pomankanje zraka in svetlobe, slabe hrane in nege, zgube krvi in podobno, je treba stremeti predvsem za odstranitev teh vplivov. Slabokrvneža je treba splošno okrepiti. To se pa ne doseže s tako zvano »močno« hrano, ki jo je baš nasprotno v tem primeru odkloniti; priporočila se priprosta, lahkoprebavljiva, nedražeca hrana (mleko, sadje, sočivje, lahke močvate in jajčne jedi). Koristne so sončne in zračne kopeli, sončno, suho, čisto in mirno stanovanje, topla obleka, vsakodnevno umivanje vsega telesa.

Trgovci računajo pretirane obresti in ne dovolj znižane dolga. L. T. v D. Trgovci Vam je poslal račun, v katerem navaja posamezne svoje terjatve, računa od nekaterih po 12%, po 9% in 8% ter Vam noče priznati nobenega znižanja, čeprav ste zaščiteni kmetica, češ, da je trgovec. Prosite, naj račun pregledamo in pojasnimo, ali je pravilen ali ne. — Predvsem poudarjamo, da trgovci za svoje terjatve ne uživajo privilegirane stališča zato, ker so trgovci, marveč določa uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov, da se ne znižajo le tisti dolgi zasebnim upnikom, ki izvirajo iz nakupa blaga na up ali iz obrtnega dela. Pod blagom pa se razumejo življenjske potrebščine (kakršne so človeška in živalska hrana, pohištvo, obleka), orodje in kmetijske priprave, ki se ukoriščajo samo z uporabo človeške in živalske moči. Morali bi torej vedeti, ali res vse terjatve trgovca zoper Vas izvirajo le iz nakupov blaga na up, ali pa morda vsebujejo tudi kaka posojila. Kaj pomeni »Terjatev Bovha Antona«? — Nadalje opozarjamo, da Vam trgovec računa tudi obresti od obresti, kar je nedopustno, ako ni bilo posebej dogovorjeno. — Od pravnih in izvršilnih stroškov istotako niste dolžni plačati nikakih obresti. Trgovci jih je od 1. januarja 1930 naprej računali! — Terjatve na zastaralih obrestih zastarajo v treh letih. Ako ste plačali obresti obljubili ali zadevni dolg priznali, začne teči zastaralni rok od dneva obljube ali priznanja znova. — Končno Vas opozarjamo, da mora trgovec napraviti novo obveznico in jo z obračunom poslati občinski upravi. Ako pri občini med Vami in trgovcem ne pride do sporazuma in ne boste hoteli podpisati nove obveznice, bo občinsko oblastvo Vaju oba napolnilo na sodišče. Tam boste lahko stavili Vaše ugovore, odnosno z ozirom na naša gornja pojasnila prosili sodnika, naj točno pregleda ves trgovec račun,

zlasti, ali gre res le za nakupe blaga; da se ne bodo računale obresti od obresti od stroškov; ali je že kaj obresti zastaranih. Pazite, da Vam ne bo trgovec računal (kakor je to stari v poslanem računu) obresti od zneska 23.000 (v katerem so gotovo vsebovani tudi stroški) od 1. januarja 1927, ker jih sme glasom poravnave le od 1. februarja 1927. Dokler se pri sodišču ne bo sestavila nova obveznica, niste dolžni ničesar plačati. Vam se za obveznico ni treba brigati, marveč je dolžnost upnika, da uvede potrebni postopek.

Prošnja za nadaljno znižbo preko 50%. F. R. S. v R. Sodišče Vam je že znižalo dolg za 50%. Vprašate, ali lahko prosite še za nadaljno znižbo, ko ne zmorate dosedanjih obvez in ste silili, da vsebuje dodatek z dne 29. decembra 1937 k uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov nekaj novih ugodnosti. — Omenjeni dodatek nima določb v Vašo korist. Uredba z dne 26. septembra 1936 je predvidevala možnost, da zniža sodišče dolg tudi nad 50% dolžniku, ki dokaže, da ne more plačati niti 50% svojega dolga — a le v primeru, ako je dolžnik to dodatno znižanje zahteval do 26. septembra 1937. Mi smo v Ljudskem pravniku ponovno na ta rok opozorili — žal ste ga zamudili.

Takse za pravdo. Isti. Ne moremo Vam točno odgovoriti, koliko taks boste morali plačati v omenjeni pravdi, ker niste navedli, za koliko boste tožili. Takse se namreč plačujejo po vrednosti spornega predmeta. V malotnem postopku je določena povprečna taksa, ki znaša, ako vrednost spornega predmeta ne presega 100 din, le 3 din (za ves postopek z vsemi vlogami, zapisniki, prilogami, odločbami in poravnavami vred), ako znaša nad 100 din do 250 din le 7 din, čez 250 do 500 din pa le 10 din. Ako pa postopek ni maloten, je treba kolkovati vsako navadno vlogo pri vrednosti spornega predmeta do 500 din s 50 p (za vsako pol), čez 500 din do 1000 din z 1 din, čez 1000 din do 3000 din s 3 din, čez 3000 din do 6000 din s 5 din, čez 6000 din do 10.000 din s 7 din, čez 10.000 din do 25.000 din z 10 din itd. Tožbe, ugovore zoper plačilne naloge, odpovedi in ugovore zoper odpovedi je treba kolkovati v dvakratnem znesku. Za sodne odločbe prve stopnje (sodbe, končne in lepe) se plačuje pri vrednosti spornega predmeta do 300 din 10 din, čez 300 din do 500 din 20 din, čez 500 din do 1000 din 30 din, čez 1000 din do 3000 din 40 din. Ako je vrednost spora čez 3000 din, za vsakega nadaljnjih 1000 din še po 10 din. Polovica teh taks se plača pri sodbah radi zamude ali priznanja, za plačilne naloge v opominjevalnem postopku in nekaterih drugih slučajih. Navedli smo le glavne, splošne postavke. Pripomnimo le še, da je pooblastila kolkovati z 2 din (za vsakega pooblastitelja), priloge z 2 din.

Feliks Čuček v Selcih. Odgovore na Vaša vprašanja najdete v »Slov. gospodarju« z dne 12. januarja 1938.

Ko so pa zmagali, so pijani od veselja posedli za grajske mize, pili in se veselili. Vino je teklo kot voda.

(Dalje prihodnjič)

Cigan je hotel krasti jabolka. Tisti hip je prišel mimo čuvaj in je zakričal:

»Kaj delaš?«
»Gledam, ali so jabolka že zrela.«
»Tako, na drevesu gledaš to? Jaz tudi od tu vidim.«
»Vam je lahko, ker imate dobre oči, a moj vid že peša...«

Na cesti

Neki fant podere z biciklom neko žensko. Stražnik prihitel in zakriči nad fantom:

»Ali ne znaš zvoniti?!«
»Zvoniti že znam, ampak voziti se še ne znam!« se odreže fant.

Skrivalnica

Gorski duh kliče. — Kje je?

Našim malčkom

Matiažek

Junaškega Slovenca povest v slikah

Plemeniti gospod grof so uvideli, da grezares in baš o pravem času so se spomnili starega in zlata vrednega pravila, da je »v begu rešitev«. Vzeli so laterno in nabito

6 pištolo in so jo urnih krač ocvrli po skrivnem hodniku na sosednji, zavezniški grad.

Nič niso pomagale svinčenke stražnikov, zaman je bil ves njihov trud. Grajska vrata so se vdala. Z divjim krikom zmago-slavlja je planila kmečka vojska naprej in zdrobila vse, kar se ji je ustavljalo.